

Основні аспекти та орієнтири розвитку бібліотек ВЗО Хмельниччини
(тези доповіді)

У статті дана характеристика сучасного стану бібліотечної справи в країні та регіоні, представлена модель бібліотеки майбутнього, охарактеризовано основні напрямки діяльності книгозбірень об'єднання на сучасному етапі з метою розробки стратегічної програми розвитку їх діяльності.

У сучасному суспільстві точаться дискусії щодо майбутнього публічних бібліотек, їх ролі в інформаційному суспільстві. Поряд з публічними книгозбірнями виникає низка питань і щодо подальшого розвитку бібліотек вищих навчальних закладів, яким наразі надано право в автономному режимі визначати основні напрямки діяльності бібліотеки, зміцнення та оптимізації її ресурсної бази, штату, структури, МТБ тощо. Вагомим інструментом втілення сучасного бачення ролі і місця бібліотеки є її стратегія розвитку. Саме для визначення шляхів подальшого удосконалення діяльності книгозбірень методичного об'єднання бібліотек ВЗО Хмельницької області у доповіді розглянуті наступні розділи.

1. Дано характеристику сучасних проблем та перспектив бібліотечної справи, у т.ч. й бібліотек вищів згіднозі «Стратегією розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року», подано інформацію щодо рейтингового оцінювання діяльності бібліотек України.
2. Здійснено аналіз основних статистичних показників роботи книгозбірень методичного об'єднання бібліотек ВЗО Хмельницької області та інших аспектів їх діяльності, визначено позитивні та негативні тенденції їх розвитку. Зокрема, до негативних факторів віднесено зменшення кількості читачів, недостатнє фінансування і, як наслідок, старіння МТБ, зміни у структурі книгозбірень, скорочення штатів, пониження соціальних стандартів бібліотечних фахівців, що не може не впливати на якість роботи з обслуговування користувачів. Серед позитивних тенденцій відзначено те, що бібліотеки продовжують виконувати всі свої функції, сприяють підвищенню якості навчання, що, у свою чергу, повинно поживавити відвідуваність бібліотек, у т.ч. й засобами інформаційно-масових та просвітницьких заходів, розвитку мережі віртуального обслуговування користувачів. Поміж позитиву слід відмітити і наявність фахівців, які засвоїли навички роботи з комп'ютерами, бібліотечними програмами, базами даних, представляють діяльність книгозбірень на сайтах університетів, у соціальних мережах, у виданнях та на конференціях. Відзначено зростання рівня наукової роботи бібліотек об'єднання, їх видавничої діяльності.
3. Представлено основні характеристики ідеальної моделі бібліотеки вишу, яка повинна стати відкритим простором для освіти, спілкування і дозвілля. Визначено її базові складові, а саме: ресурсна база, яка задовольнить усі напрямки підготовки фахівців; необмежений доступ до власних та світових ресурсів; вільний доступ до фондів або зона відкритого простору; комфортне середовище для спілкування, індивідуальної роботи з книгою, технічними засобами, які можна взяти напрокат, проведення масових заходів тощо. Особливо вказано на роль бібліотекаря в бібліотеці майбутнього, який вже сьогодні окрім фахових знань повинен добре володіти українською та іноземною

мовами, вміти працювати з програмними продуктами, в соціальних мережах, здійснювати наукові дослідження, виконувати дизайнерські та маркетингові функції, займатися видавничою діяльністю та багато іншого.

4. Виділено 5 основних напрямків у стратегічному розвитку книгозбірень, як наукових та просвітницьких осередків вишів: виховна робота, наукова діяльність, краєзнавство, робота з електронними ресурсами та кадри, окреслено перспективи їх розвитку, а також напрямки корпоративної співпраці книгозбірень з метою об'єднання електронних ресурсів бібліотек ВЗО, як, наприклад, Зведений електронний каталог бібліотек Хмельниччини, а у перспективі - створення зведеної краєзнавчої БД науковців Хмельниччини.
5. Представлено діяльність Української бібліотечної асоціації, її регіонального відділення у Хмельницькій області, розкрито основні напрямки її роботи, спрямовані на розвиток бібліотечної справи в Україні.

Наприкінці доповіді відзначено, що бібліотеки вишів наразі переходять на більш високий рівень розвитку, створюючи корпоративні електронні ресурси, роблять свій внесок в освітній процес, надаючи студентам і викладачам необхідну інформацію щодо ефективного використання електронних ресурсів, продуктів та послуг.

Циганок О.М.,
завідувач науковою бібліотекою
Подільського державного аграрно-технічного університету
м. Кам'янець-Подільський

Рекламна діяльність та позитивний імідж бібліотеки

Розглянуто поняття «бібліотечний маркетинг» і «бібліотечна реклама». На прикладі роботи наукової бібліотеки ПДАТУ показані засоби і функції бібліотечної реклами.

Ключові слова: бібліотека, читання, реклама, маркетинг, масові заходи, книжкові виставки, імідж бібліотеки.

Головним орієнтиром у діяльності бібліотек вищих навчальних закладів, на сьогоднішній день, безперечно є новий Закон України «Про вищу освіту», в якому бібліотека зазначена одним з основних підрозділів ВНЗ. Виходячи з цього вона несе консолідовану відповідальність за професійне, якісне вирішення завдань інформаційного забезпечення науково-освітніх потреб професорсько-викладацького складу та студентів.

Наш час характеризується зменшенням цікавості до читання. Це проблема всіх бібліотек і в великих містах, і в маленьких селах.

Вже сьогодні вчені із західних країн, враховуючи все більший вплив віртуального світу на молодих людей та значне послаблення міжособистісних відносин, називають генерацію дітей, народжених після 2001 р. – «мовчазне покоління», «покоління Google».

Завдання бібліотеки зацікавити користувача, насамперед молодь, в книзі та читанні.

Чим же бібліотека може зацікавити сучасне молоде покоління? На думку бібліотекознавців сьогодні в першу чергу слід позиціонувати бібліотеки як території позитиву. В умовах, коли читачі масово перетворюються на віддалених користувачів, коли відбувається глобальне відчуження аудиторії від книги, бібліотекарі повинні винайти нову модель відносин «читач / користувач / - бібліотека».